

Asgari ücret için düzenleme şart

► Asgari ücret aralık ayında belirlenmiş olsa da mücadele sürüyor. Asgari ücretin vergi dışı bırakılması ve işçiye de SGK prim desteği sağlanması durumunda, asgari ücretinin her ay eline geçecek tutarın 750 lira artması mümkün

MİLYONLARCA emekçiyi ilgilendiren 2021 yılı asgari ücreti, geçen aralık ayında net 2 bin 825 lira 90 kuruş olarak saptandı ama mücadele bitmiş değil. DİSK'e göre, asgari ücretin tümüyle vergi dışı bırakılması ve asgari ücrete sağlanacak SGK prim desteği ile işçilerin her ay eline geçecek tutarın 750 lira artırılması hâlâ mümkün. Bunun için yasal düzenleme yapılması gerekiyor. Bu talep doğrultusunda geçen haftalarda Meclis'te grubu bulunan tüm partilerle görüşen DİSK, önümüzdeki günlerde de işverlerinde eylemlere başlamayı planlıyor.

Aslında bu talepler yalnızca DİSK'in değil, üç büyük işçi konfederasyonunun ortak talepleri. Özellikle asgari ücretin vergiden muaf tutulması gerektiği yıllardır dile getiriliyor. Son olarak 4 Aralık 2020'de Türk-İş, Hak-İş ve DİSK tarafından yapılan ortak açıklamada yine bu talepler yer alıyor:

■ "Ücretlerin asgari ücrete tekabül eden kısmı vergiden muaf olmalıdır. Ayrıca ücretler için damga vergisi uygulaması kaldırılmalıdır. Asgari ücret sonrası ilk vergi basamağı için uygulanacak oran yüzde 10 olmalıdır."

■ İşverenlere sağlanan sosyal güvenlik prim desteğinin benzeri işçilere de verilmeli ve işçilerin sosyal güvenlik haklarında bir kayıp yaratılmayacak şekilde işçi SGK prim payı 5 puan düşürülerek bütçeden karşılanmalıdır."

ASGARI ÜCRET NASIL ARTACAK?

DİSK'in hazırladığı rapora göre asgari ücretli bir işçi, yılın 122 günü vergi ve diğer kesintiler için çalışıyor. Dolaylı-dolaysız vergiler ve diğer kesintiler dikkate alındığında, net harcanabilir ücret olarak işçinin eline, brüt asgari ücretin yalnızca yüzde 66,6'sı geçiyor.

Brüt asgari ücret üzerinden; ■ 500,85 lira SGK işçi primi, ■ 35,78 lira işsizlik sigortası primi, ■ 27,15 lira damga vergisi kesiliyor. 267,31 lira asgari geçim indirimi

(AGİ) düşüldüğünde, işçiden yapılan gelir vergisi kesintisi ise 187,82 lira. Dolayısıyla brüt asgari ücretten yapılan doğrudan kesinti toplamı 751,6 lira oluyor.

Öte yandan işçinin eline geçen miktardan en az 443,61 lira dolaylı vergi de (tüketim vergileri, KDV, ÖTV vb) kesiliyor. Böylece brüt ücretin vergi ve kesinti toplamı bin 195 lira 21 kuruşu buluyor.

İŞÇİYE DE PRIM DESTEĞİ

Devlet 2008 yılından bu yana SGK işveren prim payının 5 puanını bütçeden karşıyor. Bu uygulamanın 2010'dan bu yana bütçeye yükü 147 milyar lirayı aşmış durumda. 2010 yılında 3,8 milyar lira olan 'işverenlere prim desteği', 2020 yılında 25 milyar

DİSK, geçen haftalarda Meclis'te grubu bulunan siyasi partilerle görüştü.

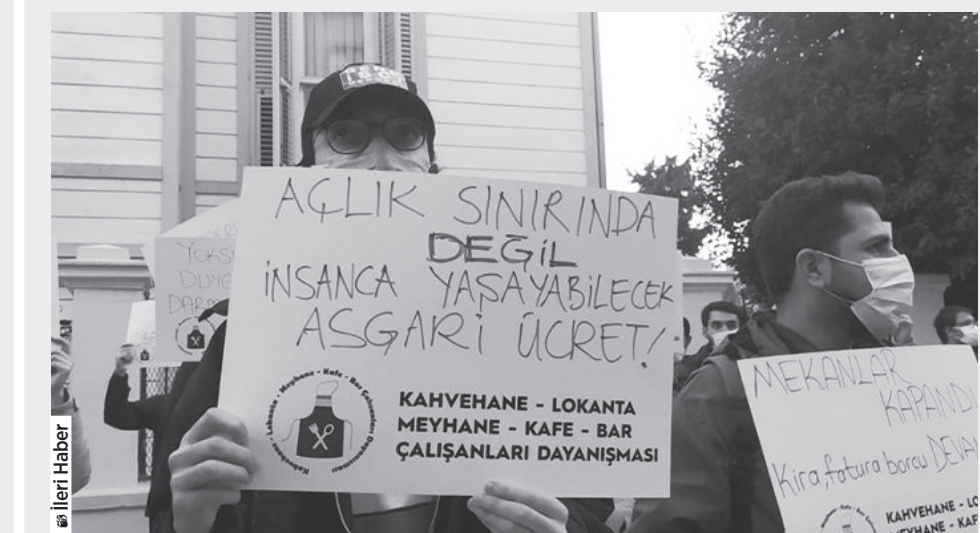
lirayı geçti. SGK işveren prim desteği payının 2010 yılında bütçe içindeki oranı yüzde 1,3 iken 10 yılda bu oran hızla artarak yüzde 2,2'ye yükseldi.

Bütçeden karşılanan 5 puanlık SGK desteği aslında halkın, emekçilerin vergileriyle işverenlerin finans edilmesi anlamına geliyor. Öte yandan aynı destek işçiler için söz konusu değil. Sendikalar, 12 yıldır patronlara verilen SGK prim desteğinin işçiler için de verilmesini, salgın döneminde işçilerin SGK primlerinin tümünün

bütçeden karşılanmasını istiyor.

DİSK'in hesaplamasına göre, asgari ücretin tümüyle vergi dışı bırakılması ve asgari ücretliye SGK prim desteği sağlanması durumunda asgari ücrete şu anda 751 lira 6 kuruş artış sağlanması mümkün. Bu yönde yasal düzenleme yapılırsa halen 2 bin 825 lira olan net asgari ücret yüzde 26,6 oranında artarak 3 bin 577 liraya yükselmeyecek. Üstelik bu yolla asgari ücretin toplam maliyeti daha az artacak.

■ Emek Servisi

'OLUMLU BİR ÇALIŞMA'

Üç büyük işçi konfederasyonu Türk-İş, DİSK ve Hak-İş, 2021 yılı asgari ücretinin belirlenmesi sürecinde birlikte hareket etti. Peki üç konfederasyonun şimdi de yasal düzenleme talebiyle birlikte hareket etmesi mümkün olur mu? DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu, geçtiğimiz günlerde BirGün'e yaptığı açıklamada, "Yeniden bir ortaklaşma sağlayabiliriz, bu konuda ortak bir iradeyi beyan etmemizin önemli olduğunu düşünüyorum"

Türk-İş ve Hak-İş başkanlarına da görüşlerini sorduk. Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay, "Olumlu bir çalışma, arkadaşlarla bir oturup konuşalım, katkı sunarız" dedi.

Ergün Atalay

Mahmut Arslan

Hak-İş Genel Başkanı Mahmut Arslan ise benzer talepleri daha önce kendilerinin de dile getirdiğini belirterek, Genel Başkan Vekili Hüseyin Öz'ün aralık ayı sonunda yaptığı açıklamaya işaret etti.

Asgari ücretin belli olmasının hemen ardından bir açıklama yapan Öz, şu ifadeleri kullanmıştı: "Bugün 2 bin 825 lira olarak açıklanan asgari ücrete 2-3 kalemede bir miktar oynama yapabilirsek asgari ücretinin de ihtiyaçlarını önemli oranda giderebiliriz. Sigorta prim işçi payı şu anda yüzde 14, bunda 5 puanlık düşüş yaparsak, Gelir Vergisi şu anda yüzde 15, bunda yüzde 5 indirim yaparsak, Damga Vergisi'ni kaldırarsak 335 lira daha fazla işçinin cebine para girmiş olur. Bugün 2 bin 825 TL olarak açıklanan rakam, işçinin cebine 3 bin 160 lira olarak girmiş olacaktır."

İNSANCA ÜCRET VERGİDE ADALET

EKONOMİ ZARAR GÖRMEZ, AKSİNE CANLANIR

TÜRKİYE ekonomisinin durumu malum. Asgari ücretle yaşam savaşı veren milyonlarca emekçi için böyle bir yasal düzenleme, mevcut koşullarda mümkün mü? BirGün'e konuşan ekonomistler, "Elbette mümkün" diyor. Düzenlemenin yapılması durumunda yurttaşların alım gücünün artacağı için ekonominin canlanacağını belirten ekonomistler, bunun aynı zamanda sosyal devletin gereği olduğunu vurguluyor.

NEDEN OLMASIN?

Prof. Dr. Oğuz Oyan: Neden olmasın? Burada tüm mesele yetkiyi ellerinde tutanların, emekçilerin demokratik taleplerine duyarlı davranarak gerekli siyasi iradeyi ortaya koyup koymayacağı. Ben olsam bu taleplere şunu da eklerdim: Gelir vergisi dilimlerinde gerçekten büyük bir adaletsizlik söz konusu. Asgari ücretin biraz üzerinde ücret alanların da bir

üst tarife geçmesi çok kolay oluyor. Asgari ücret sonrası ilk vergi basamağı için uygulanacak oranın yüzde 10'a inmesi gerekiyor. Sermayenin iktidarını, ücretli emekçileri aşırı vergilendiriyor. Ücretlilerin milli gelirden aldığı pay yüzde 26,5'lara kadar düştü; ama ücretliler gelir vergisinin yüzde 60'ından fazlasını ödüyor. Üzerlerindeki vergi baskısı inanılmaz boyutlarda. Bu adaletsizliği son verilmesi gerekiyor.

SON DERECE YERİNDE

Prof. Dr. Aziz Konukman: Bu talepler son derece adil ve yerinde talepler. Elbette yapılabilir, sonuna kadar destekliyorum. Yapılırsa vergi adaleti için de çok anlamlı olur. Böylece gelir üzerinden ekonomiyeye satın alma gücü yaratmış olursunuz. Asgari ücret zaten işçinin ailesi yok sayılarak hesaplandı, bu parayla geçimlemek mümkün değil. Üstelik Türkiye, pandomide yurttaşına en az doğrudan gelir desteği sağlayan ülke konumunda. Diğer yandan 2021 bütçesinde sermaye kesimine 230,8 milyar lira vergi muafiyeti tanınması öngörülmüyor. Böylece 2021 için öngörülen vergi gelirinin yüzde

25'inden vazgeçiliyor. Sen sermayeden alacağın 230,8 milyarlık vergiden vazgeçeceksin, sonra asgari ücretin vergi dışı bırakılması talebine karşı çıkacaksın. Bu kabul edilebilir değil.

EKONOMİYE KATKI SAĞLAR

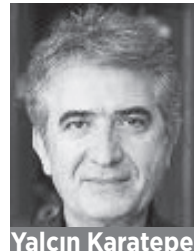
Prof. Dr. Yalçın Karatepe: Her iki talep de karşılanabilir ve karşılanmalı. Tüm gelirlerin asgari ücret kadar olan bölümü vergi dışı bırakılmalı. Asgari ücretin az üzerinde, örneğin 3 bin lira alan bir işçinin mağduriyeti de böylece engellenmiş olur. En az vergilendirilmesi gereken düşük gelirli verginin önemli bir bölümünü ödüyor. İşçilerin SGK prim desteği sağlanmasa talebini de destekliyoruz. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan patronlara devasa destekler veriliyor. Asgari ücretinin de SGK primi karşılanmalı. İnsanlardan 2 bin 825 liraya geçimlerini nasıl bekleyebiliriz? Bu talepler karşılanırsa işçilerin harcanabilir geliri 750 lira kadar artacak. Çarpan etkisiyle 2 bin 250 liralık bir fazla harcama olacak. Bu ekonomiye zarar vermez, aksine çok ciddi katkı sağlar, ekonomiyi canlandırır.

Aziz Konukman

Oğuz Oyan

Yalçın Karatepe

Biraz olsun nefes alabiliriz

ASGARİ ücrete geçimini sağlamaya çalışan Dürdane A., bu yasal düzenleme yapılırsa bir nebze olsun rahatlayabileceklerini dile getirdi. Asgari ücretten yapılan kesintileri "büyük bir haksızlık" olarak niteleyen işçi, sunları kaydetti: "Kâr yapan koca koca holdingler vergilerini ödemiyor; ama asgari ücretli bunu maaşıyla peşin ödemek zorunda. Üstelik her gün her şey zam gelen bir ülkede... Sosyal devlet diyorlar, ben bunda sosyal devlet anlayışı göremiyorum. İktidarın ihalelerini verdiği çok büyük holdingler var, onlar vergi aflarından pandemi döneminde bile faydalanıyorlar. Ama dünyanın gelir vergisi kesiliyor bizim maaşlarımızdan. Benim çok işyan ettiğim bir şey bu. Özellikle eylül ayından sonra asgari ücret ya da biraz üzerinde alanlar borç ister hale geliyor. Bu ay en az 3-4 arkadaşım benden borç

istedi ama veremedim; çünkü ben de annemden borç aldım. Bu vergiler bizi hepten perişan hale getiriyor."

DİBİN DİBİNİ GÖRDÜK

"Vergi kesilmezse en azından daha az borçlanarak yaşayabiliriz" diyen Dürdane A., şöyle devam etti: "Aybaşlarını biraz daha rahat getirebiliriz, çok iyi olur. Bu parayla geçinmek imkânsız. Geçen hafta bir peynir almıştım, 5 gün geçmedi aradan, fiyatı 4 buçuk lira artmış. Doğalgaza, elektriğe inanılmaz zamlar geldi. Dolayısıyla ne kadar az vergi yükünün altına girersek elimize getireceğimiz para o kadar fazla olur. Zor dönemlerden geçiyoruz. İnsanlar dibini dibini gördü. İşsiz kalmış arkadaşlar için imcece yapıyoruz. Birlikte güçlendirmemiz lazım. Genççik insanlar intihar etmeye başladı, çok üzülüyorum."

BU TÜM İŞÇİ SINIFININ TALEBİ

TÜRK-İŞ, Hak-İŞ ve DİSK'e bağlı 12 sendikadan 16 şubesinden oluşan İstanbul İşçi Sendikaları

Şubeler Platformu (İİŞSP), DİSK'in talebinin tüm işçi sınıfının talebi olduğunu vurguluyor. İİŞSP Dönem Sözcüsü ve TGS İstanbul Şube Başkanı Banu Tuna, şu değerlendirme

Banu Tuna

lerde bulundu: "DİSK'in girişimi son derece kıymetli ve destekliyoruz. Her yıl asgari ücret görüşmelerinde açıkl sınırların hemen üzerinde bir ücret belirliyor ve zaten iki ay geçmeden açıkl sınırlarına düşüyor. Bu yıl salgın koşullarında, her gün

artan fiyatlarla işçiler hayatta kalma mücadelesi verirken bu durum daha da kritik bir önem taşıyor. İşçiler hem salgına hem de açlığa terk edildi. İİŞSP olarak asgari ücret görüşmeleri öncesinde bir bildiri yayımlamış ve işçilerin taleplerini sıralamıştık. Asgari ücretin vergiden muaf tutulması, AGİ hariç net olarak hesaplanması, yoksulluk sınırına vergi diliminin kaldırılması bu talepler arasındaydı. DİSK'in teklifi, tüm işçi sınıfının talebi ve teklifidir."

BİRLİKTE MÜCADELE EDİLMELİ

Türk-İş'e bağlı Tüm Taşıma İşçileri Sendikası (TÜMTİS) Genel Başkanı Kenan Öztürk ise sunları şöyleledi: "Temel tüketim maddelerinin fiyatları yüzde 40-50 artarken, asgari ücrete yapılan yüzde

21,5 oranındaki zam son derece yetersizdir. Artık bu artışın da bir anlamı kalmadı.

Kenan Öztürk

Her şeye zam geldi. DİSK'in dile getirdiği yasal düzenleme talebi son derece haklı bir talep; çünkü asgari ücretliler açlığa mahkûm edilmiş durumdadır. Diğer yandan bu talepler üç konfederasyonun ortak açıklamasında da vardı; tüm sendikaların, milyonlarca insanın ortak talepleri bunlar. Bu nedenle üç konfederasyonun bu talepleri birlikte sahiplenmesi ve mücadele yürütmesi gerekiyor. Türk-İş ve Hak-İş'in de adım atması gerekiyor."